

Калінченко Вікторія Костянтинівна
Студентка 3 н.гр. 4-КВ курсу ІЗДН
НАВС

Науковий керівник:

Кудінов Вадим Анатолійович

кандидат фізико-математичних наук,
доцент, завідувач кафедри
інформаційних технологій ННІ права та
психології НАВС

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У сучасних умовах інформаційні технології (далі – ІТ) відіграють ключову роль у трансформації державного управління, забезпечуючи підвищення ефективності, прозорості та доступності адміністративних послуг. В Україні, починаючи з 2019 року, цифрова трансформація стала одним із пріоритетів державної політики, що реалізується через ініціативи Міністерства цифрової трансформації [2]. Цей процес, відомий як концепція «Держава у смартфоні», спрямований на цифровізацію державних послуг, впровадження електронного урядування та модернізацію інформаційної інфраструктури. Також, з метою систематизації підходів до цифрового розвитку інноваційної діяльності та забезпечення стратегічного планування у цій сфері, у 2024 році Кабінетом Міністрів України було схвалено Стратегію цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затверджено операційний план заходів з її реалізації у 2025–2027 роках [4]. Цей документ визначає основні напрями та цілі цифрового розвитку, передбачає комплекс заходів щодо впровадження цифрових технологій в інноваційний сектор, а також сприяє інтеграції України у світовий цифровий простір.

Метою даного дослідження є оцінка сучасного стану використання ІТ в органах державної влади України, визначення ключових досягнень, проблем та перспектив розвитку з урахуванням наукового підходу.

1. Цифрова трансформація та електронне урядування.

Одним із основних напрямів цифровізації в Україні є розвиток електронного урядування, яке включає автоматизацію документообігу, інтеграцію державних реєстрів та надання електронних адміністративних послуг. Портал «Дія», впроваджений у 2020 році, став центральним інструментом для реалізації цих завдань.

Станом на сьогодні через «Дію» доступно понад 100 електронних послуг, зокрема оформлення паспортів, реєстрація бізнесу та отримання соціальних виплат [2]. Це сприяє спрощенню взаємодії громадян із державою та зменшенню бюрократичних процедур.

Проте інтеграція інформаційних систем між різними органами влади залишається викликом. Лише близько 60% державних реєстрів підключено до єдиної системи електронної взаємодії, що ускладнює обмін даними та знижує ефективність надання послуг [5]. Відсутність єдиних стандартів для розробки та впровадження ІТ-систем є однією з причин цієї проблеми. Для її вирішення необхідна розробка уніфікованих протоколів та стандартів, які б забезпечували сумісність систем.

2. Застосування сучасних інформаційних технологій.

Органи державної влади України активно впроваджують сучасні ІТ-рішення, такі як хмарні технології, аналітика великих даних (big data) та елементи штучного інтелекту (ШІ). Наприклад, Державна податкова служба України використовує аналітичні системи для виявлення податкових правопорушень, що підвищує ефективність фіскального контролю [7]. Хмарні технології застосовуються для зберігання даних та забезпечення віддаленого доступу до інформаційних ресурсів, що особливо актуально в умовах децентралізації.

Водночас широке використання ШІ обмежене через брак кваліфікованих кадрів у державному секторі та недостатнє фінансування. Розробка та впровадження складних ІТ-систем потребують значних інвестицій, які наразі не завжди доступні, особливо на місцевому рівні [7]. Це створює нерівномірність у цифровізації між центральними та регіональними органами влади.

3. Інформаційна безпека.

Забезпечення кібербезпеки є критично важливим аспектом використання ІТ в органах державної влади, особливо в умовах гібридних загроз. Кібератаки 2022-2023 років на державні інформаційні ресурси України виявили вразливості у захисті даних [1]. У відповідь Україна посилила заходи з кібербезпеки, зокрема через співпрацю з міжнародними партнерами, такими як Європейська консультативна місія (EUAM) та НАТО. Було впроваджено нові стандарти шифрування та системи моніторингу кіберзагроз.

Проте залишаються проблеми з недосконалістю законодавчої бази та відсутністю національного програмного забезпечення для захисту інформації [3]. Залежність від іноземних антивірусних рішень підвищує ризики вразливості. Для вирішення цих питань необхідно розробити власні програмні продукти та гармонізувати національне законодавство з міжнародними стандартами в галузі ІТ, такими як ISO/IEC 27001.

4. Проблеми та бар'єри.

Незважаючи на досягнення, використання ІТ в органах державної влади України стикається з низкою бар'єрів.

По-перше, низький рівень цифрової грамотності державних службовців ускладнює впровадження нових технологій. Більшість працівників потребують додаткового навчання для ефективного використання ІТ-систем [6]. *По-друге*, брак фінансування обмежує модернізацію інформаційної інфраструктури, особливо в регіонах [7]. *По-третє*, відсутність уніфікованих стандартів для ІТ-систем створює труднощі в їх інтеграції та масштабуванні.

Ці проблеми посилюються нерівномірним доступом до високошвидкісного Інтернету в сільських регіонах, що ускладнює цифровізацію на місцевому рівні [7]. Таким чином, подолання цифрової нерівності є одним із ключових завдань для забезпечення рівномірного розвитку ІТ в органах влади.

5. Перспективи розвитку.

Для подальшого вдосконалення використання ІТ в органах державної влади України необхідно зосередитися на кількох напрямках.

По-перше, розширення програм навчання цифрової грамотності для державних службовців сприятиме ефективнішому використанню технологій [6]. *По-друге*, залучення приватного сектору до розробки ІТ-рішень може компенсувати брак кадрів та ресурсів у державному секторі. *По-третє*, впровадження технологій «мобільного уряду» дозволить спростити доступ громадян до державних послуг, особливо в умовах зростання популярності мобільних пристроїв [2].

Крім того, гармонізація стандартів інформаційної безпеки з міжнародними нормами та розвиток національних програмних продуктів посилять захист державних інформаційних ресурсів [3]. Інвестиції в модернізацію інфраструктури, зокрема в регіонах, сприятимуть подоланню цифрової нерівності та забезпечать рівний доступ до електронних послуг.

Висновки. Отже, використання інформаційних технологій в органах державної влади України демонструє значний прогрес, зокрема в розвитку електронного урядування та наданні адміністративних послуг. Портал «Дія», інтеграція реєстрів та застосування сучасних технологій, таких як big data та ШІ, свідчать про амбітний підхід до цифрової трансформації. Водночас проблеми, пов'язані з фінансуванням, кібербезпекою, цифровою грамотністю та стандартизацією, залишаються значними бар'єрами. Подолання цих викликів через системний підхід, залучення міжнародного досвіду та співпрацю з приватним сектором сприятиме підвищенню ефективності державного управління, прозорості та довіри громадян до державних інституцій. Таким чином, цифрова трансформація залишається стратегічним напрямом для розвитку сучасної української держави.

Список використаних джерел:

1. Звіт про кібербезпеку в державному секторі України. URL: <https://www.euam-ukraine.eu> (дата звернення 30.04.2025).
2. Звіт про цифрову трансформацію України 2023–2024. *Міністерство цифрової трансформації України*. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/rezultati-tsifrovoi-transformatsii-v-regionakh-ukraini-za-2024-rik> (дата звернення 28.04.2025).
3. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах: Закон України від 05 липня 1994 року № 80/94-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 28.04.2025).
4. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 року № 1351-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text> (дата звернення 30.04.2025).
5. Кравченко О. В. Електронне урядування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2024. № 1(6). С. 45–52.
6. Сидоренко Т. М. Цифрова грамотність державних службовців: виклики та шляхи вирішення. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2024. № 1. С. 78–85.
7. Стан цифровізації регіонів України: статистичний огляд. *Державна служба статистики України*. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 28.04.2025).